

การพัฒนาชุดการสอน เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย
เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2 โรงเรียนชลประทานผาแตก อำเภอคอยสะแก
จังหวัดเชียงใหม่

ศศิธร สีนลา

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พฤษภาคม 2554

๖๐๐๒๕๑๙๙๐

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

247275

การพัฒนาชุดการสอน เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย
เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2 โรงเรียนชลประทานผาแตก อำเภอคอยสะแก
จังหวัดเชียงใหม่

ศศิธร สินลา

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พฤษภาคม 2554

การพัฒนาชุดการสอน เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยเพื่อเสริมสร้าง
ความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนชลประทานผาแตก อำเภอดอยสะเก็ด
จังหวัดเชียงใหม่

ศศิธร สีนลา

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

.....ประธานกรรมการ

.....

รองศาสตราจารย์พนิดา สีนสุวรรณ

รองศาสตราจารย์ ดร.ชรินทร์ มั่งคั่ง

.....กรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร.ชรินทร์ มั่งคั่ง

.....กรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญา กำศิริพิมาน

12 พฤษภาคม 2554

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระในครั้งนี้สำเร็จได้ ด้วยความกรุณาจากรองศาสตราจารย์พนิดา สินสุวรรณ ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญา คำศิริพิมาน กรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ รองศาสตราจารย์ ดร.ชรินทร์ มั่งคั่ง กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การค้นคว้าแบบอิสระมีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณอาจารย์รามลักษณ์ อนุสุริยา อาจารย์อนงนาฎ ไบแสง อาจารย์สิริลักษณ์ ศรีไกรภักดิ์ ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าแบบอิสระ พร้อมทั้งขอบคุณ อาจารย์วิเชียร รัชกาล อาจารย์สุรีย์ ขาวสวย อาจารย์ธัญชา ไชยมงคล อาจารย์ อังคณา เลิศศรี อาจารย์อัญญาภัทร มหายศนันท์ และอาจารย์เกษแก้ว สายยาว อาจารย์รัชนี เขื่อนแก้ว ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ประเมินชุดการสอนที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์สมชัย ทิพย์ศรีบุตร ผู้อำนวยการโรงเรียนชลประทานผาแตก ครูกลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม และคณะครูในโรงเรียนที่ให้คำแนะนำเป็นอย่างดี ในการสร้างเครื่องมือในการศึกษาครั้งนี้ รวมทั้งกัลยาณมิตรของเพื่อนรุ่นพี่ รุ่นน้องและที่ร่วมเรียน ทุกคน ที่ได้แบ่งปันความรู้อันมีค่าให้แก่กันและกันรวมทั้งประสบการณ์ที่ดี อันเกิดประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษาครั้งนี้

ท้ายสุดนี้ ขอขอบพระคุณ คุณพ่อชาญ คุณแม่ปิ่น วงศ์คำแดง ผู้ที่ให้ชีวิตและทุกสิ่งทุกอย่างพร้อมกับผู้ที่อยู่เบื้องหลังของการศึกษาทุกชั้นตอนพร้อมทั้งให้ความดูแลเอาใจใส่และให้กำลังใจมาโดยตลอด จนงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ก็อนายเอกสิทธิ์ สิ้นลา นางสาวธัญญลักษณ์ สิ้นลา นางสาวชลธิชา สิ้นลา ประโยชน์คุณค่าและความดีของการศึกษาที่บังเกิดผลและความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอบพระคุณในฐานะพระคุณของคุณพ่อ และพระคุณของคุณแม่ถึงแม้ท่านจะไม่มีวันรับรู้กับความสำเร็จครั้งนี้ก็ตาม ตลอดจนถึงครูอาจารย์ผู้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ในการอบรมสั่งสอนและผู้มีอุปการคุณทุกท่าน

ศศิธร สิ้นลา

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ	การพัฒนาชุดการสอน เรื่อง พลเมืองดีตามวิถี ประชาธิปไตย เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน ชลประทานผาแตก อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
ผู้เขียน	นางศศิธร สีนลา
ปริญญา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนสังคมศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ	รองศาสตราจารย์ ดร.ชรินทร์ มั่งคั่ง

บทคัดย่อ

247275

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดการสอน เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พร้อมทั้งสร้างเครื่องมือการประเมินชุดการสอนและการประเมินความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาครั้งนี้คือ ผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการประเมินความเหมาะสมของชุดการสอนได้แก่ ครูผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญการสอนวิชาสังคมศึกษา และครูผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสร้างชุดการสอน จำนวน 7 คน ผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ในการตรวจสอบแบบประเมินความเป็นพลเมืองดี ได้แก่ศึกษานิเทศก์ ครูผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญการสอนวิชาสังคมศึกษา และนักวัดผล จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยชุดการสอน จำนวน 5 ชุด คือ ชุดการสอนที่ 1 เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ชุดการสอนที่ 2 เรื่องลักษณะของพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ชุดที่ 3 เรื่องการปฏิบัติเป็นพลเมืองดีตามหลักธรรม ชุดที่ 4 เรื่องปฏิบัติเป็นพลเมืองดีตามวัฒนธรรมไทย และชุดที่ 5 เรื่องพลเมืองดีมีคุณธรรมน่าชื่นชม ส่วนผลการประเมินชุดการสอนมีค่าเฉลี่ยโดยรวมความเหมาะสมมาก ($\mu = 2.88, \sigma = 0.27$) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของชุดการสอนทุกรายการผ่านเกณฑ์คัดเลือก IOC 0.67 - 1.0 จำนวน 45 ข้อ แบบประเมินชุดการสอน ผลการประเมินพบว่าดัชนีค่าความสอดคล้องของแบบประเมินชุดการสอน รายการผ่านเกณฑ์ คัดเลือก IOC ตั้งแต่ 0.67 ผลการประเมินแบบประเมินความเป็นพลเมืองดี พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินความเป็นพลเมืองดีทุกรายการผ่านเกณฑ์คัดเลือก IOC ตั้งแต่ 0.67 - 1.0 ผลการประเมินชุดการสอน เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดี ทั้ง 5 ชุด พบว่ามีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมระหว่าง 2.86-2.90 โดยรวมชุดการสอน ที่มีความ

เหมาะสมมากอยู่ในระดับโดยค่าเฉลี่ยความเหมาะสมสูงสุด คือชุดที่ ชุดที่ 4 ($\mu = 2.90$,
 $\sigma = 0.25$) ชุดการสอนที่มีความเหมาะสมมากเป็นอันดับสอง คือ ชุดที่ 1 และชุดที่ 3 ($\mu = 2.88$,
 $\sigma = 0.27$) ชุดการสอนที่มีความเหมาะสมมากอันดับสาม คือชุดการสอนที่ 2 ($\mu = 2.87$ $\sigma = 0.28$)
ชุดการสอนที่มีความเหมาะสมเป็นดับสุดท้ายคือ ชุดการสอนที่ 5 มีความเหมาะสมเป็นอันดับ
สุดท้าย ($\mu = 2.86$, $\sigma = 0.25$) ค่าเฉลี่ยโดยรวมของชุดการสอนทั้ง 5 ชุด มีความเหมาะสมมาก ($\mu =$
 $2.88, \sigma = 0.27$)

Independent Study Title	Developing an Instructional Package on Good Citizenship in a Democratic Way of Life to Promote Good Citizenship Among Mathayom Suksa 2 Students in Chonlapratanphatak School, Doi Saket District, Chiang Mai Province
Author	Mrs. Sasitorn Sinla
Degree	Master of Education (Teaching Social Studies)
Independent Study Advisor	Assoc. Prof. Dr. Charin Mangkhang

ABSTRACT**247275**

This study was to develop teaching modules on good citizenship under the democratic way of life to build up good citizenship out of Prathom Suksa 2 and to construct the tools for assessing the modules and the students' citizenship. The target for the study included the 7 specialists who assessed the appropriateness of the modules selected from the teachers who had expertise in teaching social studies and in developing the learning modules. The specialists who were to check the validity of the good citizenship assessing forms included a superintendent, an expert social studies teacher, and a professional evaluator. The instruments used in this study included the 5 learning modules including Module 1 on good citizenship under the democratic way of life, Module 2 on characteristics of good citizenship under the democratic way of life, Module 3 on realizing citizenship along Buddhist principles, Module 4 on realizing citizenship along Thai culture, and Module 5 on good citizens with admirable morality. All the modules were evaluated at very appropriate with $\mu = 2.88$ and $\sigma = 0.27$. Forty five items of the pre-class and post-class tests of every module passed the criterion with IOC from 0.67 to 1.0. In regard to the module assessing forms, it was found that index of consistency of the module assessing forms on every item passed the IOC of 0.67 and up. The result of the evaluation on the good citizenship assessing forms shows that the index of consistency on every item passed the criterion of IOC from 0.67 to 1.0. The results of the evaluation of the 5 modules on good citizenship along the

democratic way to build up the good citizenship had appropriateness with the means ranging from 2.86 to 2.90. Module 4 had been evaluated with the highest appropriateness ($\mu = 2.90, \sigma = 0.25$) followed by the second rank Module 1 and Module 3 ($\mu = 2.88, \sigma = 0.27$), the third rank Module 2 ($\mu = 2.87, \sigma = 0.28$), and the final rank Module 5 ($\mu = 2.86, \sigma = 0.25$). All the 5 modules were evaluated at very appropriate level ($\mu = 2.88, \sigma = 0.27$).

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญภาพ	ฏ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
ขอบเขตของการศึกษา	5
ข้อตกลงเบื้องต้น	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน	8
ความหมายของชุดการสอน	8
หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน	9
แนวคิดที่นำไปสู่การผลิตชุดการสอน	9
ประเภทของชุดการสอน	12
องค์ประกอบของชุดการสอน	15
ขั้นตอนการสร้างชุดการสอน	16
คุณค่าและประโยชน์ของชุดการสอน	18
ข้อดีของชุดการสอน	19
ข้อจำกัดของชุดการสอน	19
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ คือชุดการสอน โดยผ่านผู้เชี่ยวชาญ	19
การสร้างแบบทดสอบ	20
ความหมายของแบบทดสอบ	20
ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์	20

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การสร้างแบบทดสอบแบบเลือกตอบ	21
การกำหนดคุณลักษณะของข้อทดสอบหรือแบบทดสอบ	24
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี	24
ความหมายของคำว่า “พลเมืองดี”	24
การพัฒนาคุณภาพคนที่น่าไปสู่ความเป็นพลเมืองดี	25
สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม	26
การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของนักการศึกษา	26
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินชุดการสอบ	27
ความหมายของการประเมิน	27
ความรู้ความเข้าใจในการประเมิน	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการศึกษา	31
กลุ่มเป้าหมาย	31
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	31
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	32
การสร้างแบบประเมินความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	36
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	67
สรุปผลการศึกษา	67
อภิปรายผล	68
ข้อเสนอแนะ	72
บรรณานุกรม	74
ภาคผนวก	78
ภาคผนวก ก ราชานามผู้เชี่ยวชาญและราชานามผู้ทรงคุณวุฒิ	79
ภาคผนวก ข สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ	81

ญ

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ค โครงสร้างชุดการสอน เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดี	83
ภาคผนวก ง คู่มือการใช้และแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบชุดการสอน	84
ภาคผนวก จ แบบประเมินชุดการสอน	187
ภาคผนวก ฉ แบบประเมินความเป็นพลเมืองดี	190
ภาคผนวก ช แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน	197
ภาคผนวก ซ แบบตรวจสอบความเหมาะสมของชุดการสอน	200
ภาคผนวก ฌ แบบตรวจสอบความเหมาะสมของแบบประเมินชุดการสอน	203
ประวัติผู้เขียน	220

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า	
1	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการประเมินชุดการสอนที่ 1 เรื่อง พลเมืองดีวิถีประชาธิปไตย	38
2	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการประเมินชุดการสอนที่ 1 เรื่องพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตย	41
3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการประเมินชุดการสอนที่ 2 เรื่อง คุณลักษณะของพลเมืองดีมีคุณธรรมตามวิถีประชาธิปไตย	42
4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการประเมินชุดการสอนที่ 2 เรื่องคุณลักษณะของพลเมืองดีมีคุณธรรมตามวิถีประชาธิปไตย	45
5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการประเมินชุดการสอนที่ 3 เรื่อง การปฏิบัติตนของพลเมืองดีตามหลักธรรม	46
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการประเมินชุดการสอนที่ 3 เรื่อง การปฏิบัติตนของพลเมืองดีตามหลักธรรม	49
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการประเมินชุดการสอนที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนของพลเมืองดีตามหลักวัฒนธรรมไทย	50
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการประเมินชุดการสอนที่ 4 เรื่องการปฏิบัติตนของพลเมืองดีตามหลักวัฒนธรรมไทย	53
9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการประเมินชุดการสอนที่ 5 เรื่องพลเมืองดีมีคุณธรรมน่าชื่นชม	54
10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการประเมินชุดการสอนที่ 5 เรื่อง พลเมืองดีมีคุณธรรมน่าชื่นชม	57
11	แสดงระดับความคิดเห็นชุดการสอน	58
12	แสดงระดับความคิดเห็นของแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน	59
13	แสดงระดับความคิดเห็น	63
14	รายละเอียดผลการหาค่าความสอดคล้องความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (IOC) ของแบบประเมินความเป็นพลเมืองดี	64

ฉ

สารบัญภาพ

รูป		หน้า
1	การแสดงขั้นตอนในการสร้างข้อทดสอบ	23